

PREU: 5 Cènts.

Barcelona, 9 de Setembre 1911;

EN PATUTET.

ANY VIII N.º 400. — Redacció y Administració: Cardenal Casañas, 4 (Riera del Pi)

- ¿Què es aquest camí tan ample, papà?
- Es el camí *ral*.
- Donchs aixís digui que aquell altre tan estret deu ser el camí *cinch cèntims*.

Intercambi d'escolars

DIES enrera — en una cròniqueta, — a propòsit de la sortida de les colònies escolars, vaig fervos veure la gran utilitat d'aquesta institució y el profit que'n reporten els noys ciutadans que'n beneficien, millorant la seva salut ab els bons aires y les bones aigües, y ampliant alhora'ls coneixements llurs ab l'adquisició d'un sens fi d'idees familiars pera'ls que fan vida camperola, mes que no's poden adquirir sinó molt imperfectament a ciutat.

Aquet según aspecte de les ventatges de les colònies escolars fa recordarnos la bona costum, establerta en alguns païssos estrangers, Anglaterra y els Estats Units principalment, ahont les famílies que tenen fills estudiants se'ls intercanvien mutuament.

Aixís, uns pagesos que tinguin un noy a qui vulguin donar instrucció més o menys superior, en arribant l'època de vacances, l'envien a una família ciutadana, la qual en cambi els porta'l seu xicot per un temps equivalent.

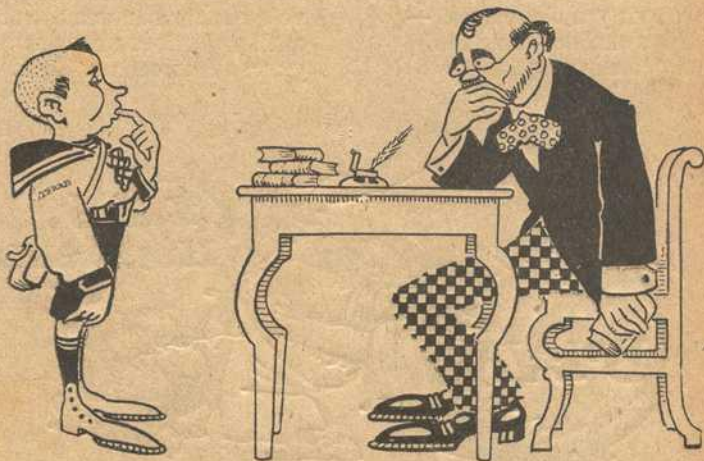
Per aquest procediment se consegueix, en primer lloch, que'ls estudiants camperols coneguin la ciutat, els avenços de la civilització y la polidesa del tracte urbà, y que'ls estudiants de ciutat, en cambi, a més de refer la salut llur, aprenguin les coses de la pagesia, les operacions agrícoles y altres coneixements que no més poden conseguirse bé ab l'observació directa de la naturalesa.

Aquest intercanvi, per altra part, soluciona'l conflicte econòmic que aquest sistema d'educació oferiria a les famílies modestes, perquè aquest cambi de serveys se fa gratuïtament, ja que'l gasto que l'hoste de ciutat ocasiona a la casa pagesa, queda compensat pel que fa l'hoste de pagès a la família ciutadana, y viceversa, oferint a més la

ventatja del compte que les famílies intercambiants posen en donar bon tracte als petits forasters, tota vegada que cada una d'elles pensa que quant millor cuidaran del noy agé, millor correspondència rebràn en la persona del propi per part de la família que'l té hostatjat.

LLISSÓ D'HISTORIA

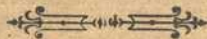
Ariga

- ¿Qui regnava a Rússia quan la cèlebre retirada den Napoleón ?
 — Regnava... regnava un fret molt gran.

¿Veritat que una costum per l'istil, que vindria a completar magníficament les nostres colònies escolars, fóra ben de desitjar que s'implantés a Catalunya?

ABECÉ

Una cosa es predicar...

—A mi no'm plauen les farses,
les mentides ni'ls enganys;
tot m'agrada sense trampa,
ben senzill y natural.
No hi ha rès al món que siga
tan bonich com la vritat;
que no'm vinguin ab trafiques:
al vi, vi; y a n'el pa, pa. —
Aixís s'exclamava un dia
una dama principal,

que porta caderes falses
y postissos al davant,
la cara tota pintada
y les dents artificials,
la cabellera tenyida
y ple d'afegits el cap.
Ab lo que una altra vegada
ve a quedar ben demostrat
que'l predicà es una cosa
y una altra cosa ser Sant.

Nvic

Més coses del gos model

TAL com en Bolavà m'havia promès, ens vàrem trobar un dia pera que m'expliqués altres mèrits del seu gos incomparable.

Tots els meus lectors recordaran les excepcionals qualitats d'aquesta bestia y els fets de gos intel·ligent que havia acomplert.

Donchs, en Bolavà, encara me'n va explicar d'altres que estich segur de que han de causar gran admiració.

Una vegada, en Bolavà y el seu gos, anaven per un camí molt desert. El gos, ab el cap enlaire, flairava continuament a fi d'adver-

tir del més petit perill a n'en Bolavà. No cal dir que l'olfat del gos era extraordinàriament fi. N'hi ha prou ab dir que una vegada va sentir fortor de gas en ple bosch y al cap de vuit dies passà per allí un globo que duya un «escape». Ja veyeu, donchs, si havia d'ésser fi el nas del gos den Bolavà, que sentia l'olor desde vuit dies lluny.

Tornant a lo que dèyem, el camí era molt desert, y en Bolavà, cansat de caminar tot el dia, va voler reposar. S'assegué dessota un arbre y s'adormí.

El gos se quedà allí a la vora flairant sempre. De prompte s'alarmà y lladrà pera despertar al seu amo; però en Bolavà dormia tan profundament, que no'l sentí.

Aleshores el gos, desesperat, va registrarli les butxaques ab el morro y se li empassà'l rellotge y el porta-monedes.

A mitja nit varen comparèixer dos lladres. Eren els de qui'l gos n'havia sentit la farum molta estona abans.

Com que'l gos tenia la boca ocupada pel rellotge y el porta-monedes, no va poder bordar.

Els lladres varen agafar a n'en Bolavà, y encarantli pistoles y ganivets, varen dirli:

— Diners o la vida.

En Bolavà, conservant la seva gran serenitat, va respondre:

— Preneu lo que porto.

— Aixís ja'ns entendrem — va dir un dels lladres, — perque mentres ens doneu tot lo que porteu, ja estarem satisfets y no us farem res.

En Bolavà va pensar: — Ba, els hauré de donar el rellotge y el porta-monedes. — Però per més que va buscar no'ls va trobar. Els lladres varen tenir d'acontentarse ab un mocador y un llapis.

— Vés, vés — li varen dir. — ¡Si ets més pobre que una rata!

Y els lladres se varen allunyar.

Aleshores, en Bolavà, girantse cap el gos, el va renyar de serio, perque no havia lladrat.

Y el gos, per tota resposta, va obrir la boca, deixant cuidadosament a terra'l rellotge y el porta-monedes.

Però lo més extraordinari de tot va ser lo que li passà un dia anant a cassar, lo que proba lo bon cassador que era'l gos den Bolavà, lo fidelment que li portava la cassa y el rigorisme ab que complia ab la seva obligació.

Anàvem, com hem dit, cassant per un bosch. El gos s'havia allunyat un xich, com fan els gossos bons cassaires, a fi de descobrir caus de conills.

En Bolavà anava distret y veyent tot d'un plegat, que una mata's

removia, apuntà allí y disparà.

Se sentí un grinyol, però les fulles de la mata tornaren a remoures.

En Bolavà tornà a tirar. Se sentí un altre grinyol y altre cop tornà a remoures la mata.

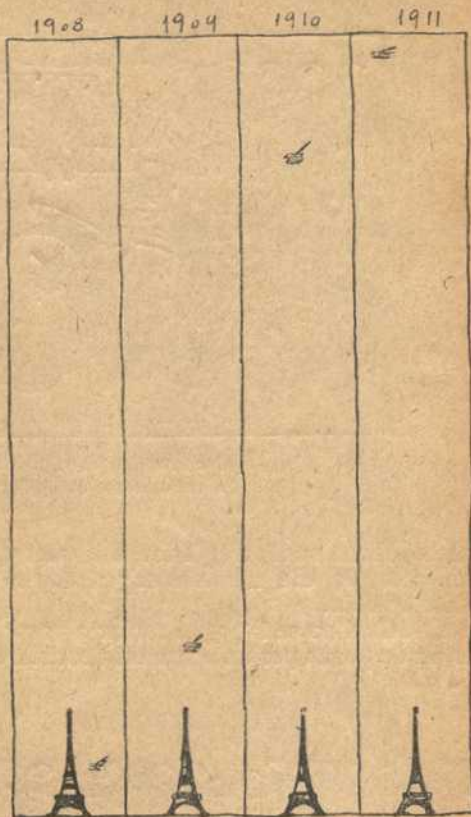
Tornà a tirar en Bolavà, extranyat de que costés tant de matar la bestia que s'amagava a dintre, y ja's disposava a tirar un altre tret, quan va veure, ab la més gran sorpresa, que'l seu gos sortia de dins de la mata. ¡Però en quin estat!

La pobre bestia anava coixejant, però portava en la boca alguna cosa.

Quan va ser aprop, en Bolavà ho va comprendre tot: el seu primer tret havia trencat la cúa del seu gos; el seu segon tret li havia trencat una pota del darrera y el tercer tret, li havia trencat un caixal.

Y la bestia, en lloch de queixarse, sabent que la seva obligació era portar lo que'l seu amo tocava, va agafar la cúa, la pota y el caixal, y els portà en la boca a n'en Bolavà.

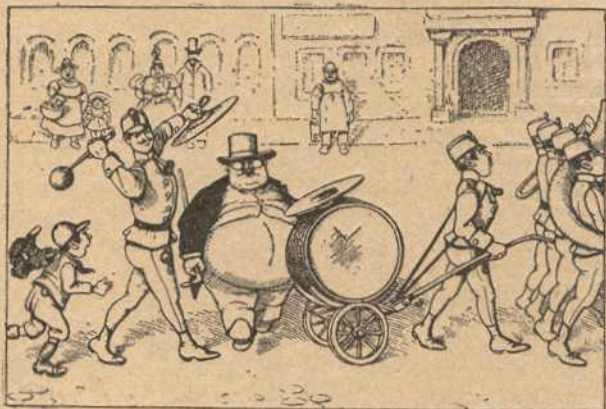
Aquet, agraït, li va donar un terròs de sucre y el va portar a càl me-

Altres màximes a que s'ha arribat durant aquets quatre anys últims ab els aeroplans.

En l'any 1908, en Wilbur Wright va pujar fins a 75 metres; l'any 1909, en Latham, fins a 475 metres; l'any 1910, en Legagneux, fins a 3.100 metres; en 1911, fins ara, en Loidan ha arribat a 3.280 metres.

Els adjunts dibuixos representen totes aquestes altures comparades ab la de la torre Eiffel, de 300 metres.

Inconvenients que pot dur
a un home que estigui gras

nescal, ahont se li arreglà tot, solament que per una equivocació del menescal, la cúa li havia enganxada al revés, caragolàntseli pel cantó de baix.

El caixal no se li pogué tornar a posar, però en Bolavà n'hi va fer fer un de postís per un acreditat dentista de Barcelona.

Ab permís den Bolavà
J. M. F. y T.

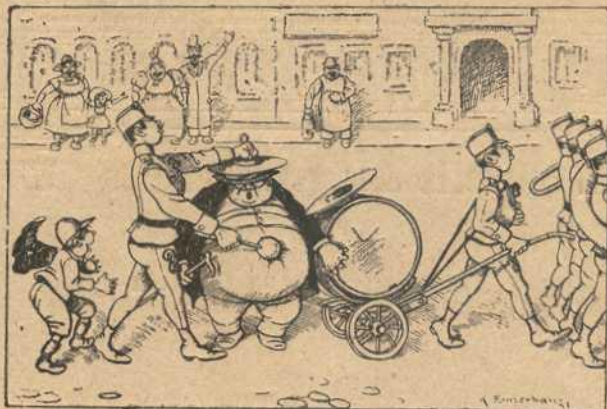
L'indecisió

Entre l'ordi y la cibada,
pèr no saber què escullir,
una mula's va morir
de fam en una porxada.
Aixís, alguna vegada,

si'l negoci o l'interès
en un cas tan compromès
ha vingut a conduhirnos,
pèr no saber decidirnos,
ens hem quedat sense rès.

MARIA CIVIL

A L'EXTRANGER

veure que passa una murga
y aturarse embadocat.

(Del *Fliegende Blätter*.)

Acudits

En un parch:

—¿Podria vostè dirme si aquesta planta pertany a la família de les amarcutàcies? — preguntà un que's passejava a un guardia.

—No, senyor; pertany a l'Ajuntament.

Dos amichs se troben al carrer:

—¡Ola, Lluís! ¿Què tal?

—Sí, mira; ja ho pots veure.

—¿Que't fan mal les sabates, que veig que vas coix?

—No'm fan mal les sabates, no; lo que'm fa mal es el peu.

Entre un avar y el metge

L'avar. — Jo no m'explico, ni comprench còm pot ésser, que hagi passat tres setmanes sense menjar.

El metge. — No té res de particular.

L'avar. — ¿Vol dir?

El metge. — ¿Que no sab que la febre alimenta?

L'avar. — ¿De debò?

El metge. — Sí, senyor, sí.

L'avar. — Home, donchs, ¿que no podria ferne tenir als meus criats?

PERE QUERALTÓ

Galeria dels grans Mestres

Els Mestres de la Ciència

Jenner

L'any 1749 va néixer a Berkeley (comtat de Gloucester, a Anglaterra) un nen, fill dels esposos Jenner, a qui li van posar el nom d'Eduart. Aquet nen va venir al món pera lliurar a l'humanitat del delme horrorós que pagava a la mort ab la verola.

De petit, petit, va comensar a demostrar les seves aficions per l'història natural; l'estudi de les plantes y dels animals, les comparacions de les llurs particularitats y la colecció dels exemplars característichs d'unes y altres, eren els jochs del noy Jenner, y ab ells hi passava hores y hores entretingut.

Davant d'aquestes aficions, els seus pares van decidir ferli empendre la carrera de Medecina. Entrat a la Facultat, va ser el primer en totes les classes, y ja tothom deya que en Jenner fora un metge d'anomenada. Efectivament, l'anomenada ja la va aconseguir abans d'acabar la carrera pels notables estudis naturalistes que havia fet quan encara no era metge.

Però en Jenner era un jove molt modest, y al rebre'l títol de metge, en lloch d'exercir a la capital, hont el seu talent y les seves facultats haurien enlluernat tot seguit a tothom, va preferir anar a exercir al seu poble, pera no separarse de la seva família y va obtenir una plassa de metge al comtat de Gloucester. Allí el Dr. Jenner era estimat y venerat de tothom, feya cures maravilloses y el seu caràcter afeble y bondados havien convertit al jove metge en una mena de pare del poble.

La verola delmava a la gent del comtat, era com una epidemia, y el Dr. Jenner s'escriuixia dels pocs recursos de la ciència pera combatre tan terrible malaltia. Els malalts se li morien, y el Dr. Jenner era

impotent pera aturar els progressos de l'invasió verolosa; quan un dia, un vaquer li va dir:

—No tingui por, doctor, que jo l'agafi la verola.

—¿Per què?—va respondre en Jenner.

—Perque ja la vaig agafar de vaca, y quan ja s'ha tingut la de vaca, no se'n agafa de l'altra.

—El Dr. Jenner va quedar-se pensatiu una estona, y després se va despedir del vaquer.

Uns dies després va preguntar a un altre vaquer per la verola de vaca, y li va fer la meteixa resposta del primer, dihentli que la verola agafada munyint les vaques, preservava d'agafar aquella altra verola que mata, o que quan no mata, al menys desfigura la fesomia.

Desde allavors el doctor Jenner va posarse a fer estudis seriosos a base de lo que li havien dit aquells vaquers, y que era creencia general en l'encontrada.

J. C.

(Acabarà)

L'ombramania

I

Són moltes les figures que's poden fer projectant la sombra de les mans combinades, sobre una paret blanca, un paper o una tela. Pera divertiment dels lectors d'EN PATUFET donarem la combinació pera fer algunes figures ab les quals un cèlebre saltimbanqui ha tingut grans èxits anant pels cines que presenten atraccions.

Fig. 1

El cigne. — El cigne nedant y allisantse les plomes de l'ala surt netament projectat en sombra combinant les mans en la forma que indica la figura 1.

Fig. 2

El jockey. — Pera fer el jockey corrent el premi del concurs hípic, calen un cordill y un cartronet retallat, además de les mans. La composició de mans y dits, es, per altra part, molt senzilla, tal com se veu en la figura 2.

Si's té trassa en moure'ls dits y les mans, aqueixes figures prenen una vida com si fossin de debò.

TERWEY

El llop y les ovelles

Conte

Una vegada hi havia una ovella que tenia sis fillets, y un dia's hi va dir als seus fillets:

—Mireu: jo me'n vaig, y si ve'l llop, ja'l coneixereu per aquí aquet foradet de la porta, que ja li veureu que té una pota negra, molt negra.

La mare se'n va anar, y al cap d'una estoneta que era fòra, senten a la porta: — Truch, truch. — ¿Qui hi ha? — respongueren els petits.

—Obriu, que sóch la vostra estimada mare, que us porta'l menjar.

Un de petit mira pel foradet de la porta, y veu la pota del llop tota negra.

Y tots respongueren: —La nostra mare no té la pota negra com tu, y tu ets el llop, y no't volem obrir.

El llop se'n anà tot cap-baix.

Al cap d'una estoneta senten: — Truch, truch. — ¿Qui hi ha? — responen els petits, y el llop contesta:

—Sóch la vostra estimada mare, que us porta menjar.

Y el llop s'havia anat a pintar les potes ab farina.

Els petits miraren pel forat, y vegeren unes potes totes blanques y obriren la porta.

El llop entra y se'ls comensa a menjar a tots, menys el més petit, que va amagar-se al darrera'l rellotge, y el llop, quan se'ls va haver menjat, se'n anà.

Al arribar la seva mare, deixà'l menjar allà a terra, tota desesperada, y cridà als seus fills; el petit treu el cap del darrera'l rellotge y abraça a la seva mare.

La seva mare li preguntà ahont eren els altres.

Y el seu fill contestà: — El llop se'ls ha menjat.

Allavors agafaren fil, agulla y estisores, y anaren en cerca del llop.

Quan eren mitja hora lluny de casa seva, l'ovella mira y veu que'l llop estava adormit.

Agafaren les estisores y li obriren el ventre, y els petits sortiren; després li ompliren el ventre plè de rochs y li cosiren y se'n van anar.

Quan el llop se despertà se'n anà cap a beure aigua, y com que portava'l ventre plè de rochs s'abalansà y va caure al pou.

Després hi van anar les ovelles, y quan va estar ofegat, el varen agafar y se'l van menjar a n'ell.

MARTÍ ROSELL

Totes les solucions. — Eduart Trias, Eudalt Caseras, Joseph Recort, germans Marxuach.

Quatre solucions. — Demetri Tullà, Agnès Agut, Joan Lanuza, Ramón Renom, Enriqueta Roura, Amadeu Angues, Joan Llop, Candi Balada, Antò Muleras, germans Carreté, Antonet Corbella, Joan Boladeras, Marius Pomer, Joan Fontcuberta, E. Millán, Enrich Puig, Do ningo Papiol, germans Mas, Antoni Canadell, Francesch Trullà.

Tres solucions. — Rafel Mas, germans Mención, Paquita Farreny, germans Archs, R. C. V., Jaume Piera, Enrich Palau, Victoriano Ferré, Enrich Verdu, Santos Sesma, Narcís Colomer, Alfons Font, Esteve Viade, Joanet Masdeu, Juliana Parera, Manel Tejerina, Rafel Oliver, germans Navarro, Ramón Paituvi.

Dues solucions. — Venturx Vallespinosa, Joan Aloy, Pere Iglesias, Joseph Hoyos, Maria Seseras, Joseph Seseras, Joseph Barta, Amadeu Prunera, L. Gelambi, Bru Aloy, J. Anglada, Joan Guarro.

Una solució. — Germans Viltró, germans Xicota, Agustí Cabo, Joseph M. Velasco, M. Soperas, germans Paradell, Pepet Cabo, Marcel Rubio, Narcís Ricart, Gustau Crusellas, Esteve Cusidó, Ernest Cardona, Rogeli Sant, germans Serra, Pere Sant, Francesch Rosselló, Francesch Roca, Carme Llamusi, Manel Espel, Rosa Bullich, Pilar Riba, Wenceslao García, Joseph Fort, Isabel Beltrán, Joan Fort, Joseph Matapoll, Joanet Fort, germans Molins, Eduart Vila, Albert Marce.

ENDEVINA, ENDEVINETA

FUGA DE MOTS

L'ABELLA Y LA MOSCA

En un pilot de femta, adalerada
pasturava la mosca ab gran plahê.
Una abella, entre flors aqueferada,
a sa voràs companya li :

— ¿Per què al mitg d'esta esplèndida
[florida

te complaus en pestiferes olors?

— Perque allà hont no hi ha femta no hi
[ha

— Infelis — feu l'abella condolida, —
¿què fóra de la vida sense ?

E. D. Y B.

NOTA. — Els mots a trobar han de correspondre ab el vers corresponent.

TARGETA

T. Alomar

Combinar aquestes lletres de manera
que resulti'l nom d'un drama català.

G. DE CASTRO

GEROGLÍFICH

OR OR OR

PEPETA Y MIQUEL REMUS

SOLUCIONS A LO INSERTAT EN EL NÚMERO ANTERIOR

Al rombo: Venus. — A l'endevinalla: Sol-dat. — A la conversa: Arròs. — A la targeta: Les flames del goig, Xavier Viura. — A la lletra numèrica: Tínglado.

¡NOTICIA ESPATARRANT!

Pròxim a acabarse'l folletí que actualment estem publicant en el SUPLEMENT D'EN PATUFET, titulat **El gegant dels aires**, que tant èxit ha obtingut, estem ja preparant el nou folletí, escrit per en **Joseph M.ª Folch y Torres**, que portarà per títol

En Bolavà, detective

Recull d'aventures y peripecies fenomenals que li passen al popular Bolavà en el seu ofici de detective.

En aquet llibre que publicarà pròximament el SUPLEMENT D'EN PATUFET s'hi llegiràn fets maravellous portats a cap pel gran Bolavà, l'home de les proeses inconcebibles.

Com sempre, el SUPLEMENT no costarà més que **5 CÈNTIMS**, y això que, ademés del folletí, se regalen unes magnífiques targetes representant

Episodis històrichs de Catalunya

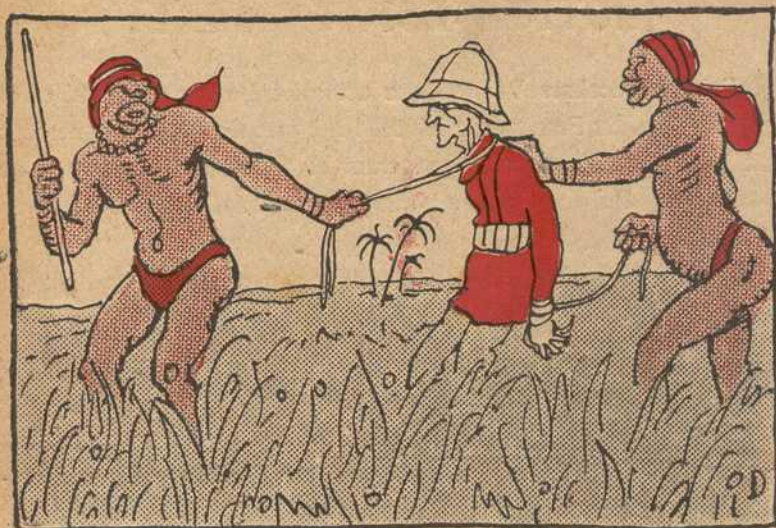
y **altres regals** que tenim en projecte repartir pera més endavant.

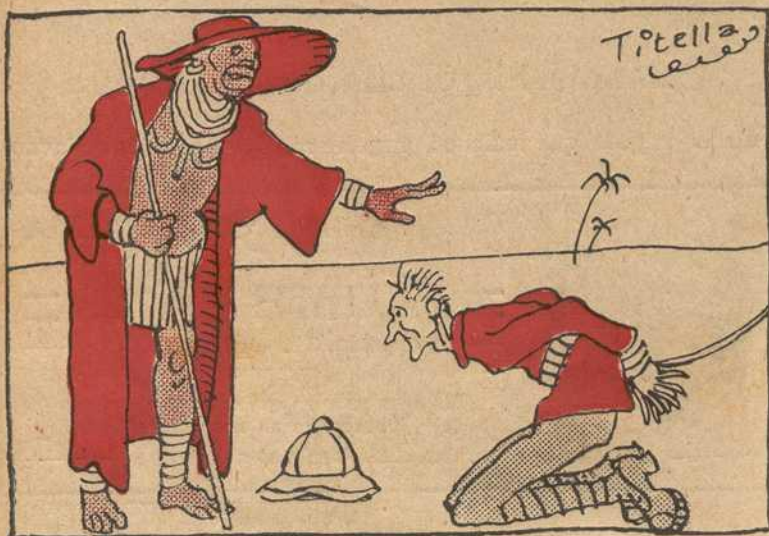
CAMISERIA Y CORBATERIA
de
= JAUME SANS =
— Boqueria, 32. — BARCELONA —

Als nens y nenes que comprin a la Casa
se'ls obsequiará ab una bonica postal

ESPECIALITAT EN LES CAMISES A MIDA

Un dia, un explorador molt magre va ser fet presoner per uns negres caníbals.
 [L'home, pera no ésser menjat, va intentar l'últim recurs.

— Però ¿no veu Sa Magestat—va dir—que no tinc més que la pell y l'òs?
 — No s'amohini, jove—va contestar el rey: — ja deixarem els òssos.